

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Compendium iuris canonici

[Straßburg], 9. Feb. 1499

B

[urn:nbn:de:bsz:31-315971](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-315971)

nostra sumamus. e. ca. Turbat. supra au
crozes.

Aurum gratius intuetur avarus. s. aug
rus semper.

Auro suffraginati pauperem christum se
qui volunt. et preterea elemosine pristi
nis operibus incubantes. episcopi sci
licet et clerici. rñ. q. ij. s. socrates. Jeroñ.
Aurum alchimaticuz facientes. supra. al
chimaticum.

Aurum ecclesie pro quibus expendatur
infra. et infra. Bona ecclesie.

Aurum sacramenta non querit. neq; au
ro placent que auro non emunt. In his
em tribus generib; scz alimonia paupe
rum. redemptio captiuoz. edificatio
siue ampliatio ecclesiaz. seu cimiterio
rum ecclesiastica vasa etiam iniuriata: co
fringere. conflare. vendere licet. rñ. q. ij.
Aurum. Ambrosius li. de officijs. Bona
ecclesie pmo in necessaria ministroz sunt
expendenda et residua in usus fidelium.
rñ. q. ij. Nulli epoz. infra. bona ecclesie.

Auxilium regis frustra implo
rat qui comittit in le
gem. extra de cle. c. Bone memorie. Ex
tra de emunitate. c. Immunitatem. Ex
tra de usuris. c. Quia frustra.

Calice significat co
solationem et
vaga correctione. di. rñ. c. di
sciplina. Grego. in moralib;
Calice et virga. de con. dis.
ij. In calice.

Calice pastoralis non vtit papa: tam ppter
mysterium q; ppter historiam. extra de sa
cra vn. c. Lum venisset.

Ballistariorum artem xpi
ani contra
christianos exercere sub anathemate p
hibentur. extra de sagittarijs. c. Artes. et
intelligitur in bello iniusto.

Bannientes episcopus sunt
excommunicati
ti. infra excommunicati.

Balneum p necessitate corpis
non prohibet. etiaz die
dominico. de con. di. iij. Penitent.

Baptisma vnu e sicut vn^o de
us e vna fides. de
sum. tri. et fi. ca. ca. Fidei. s. Ad hoc. i. cle.

Baptismus quid sit. et que ei forma. qm
institutum. quot genera. quis effectus.

Glosa. de con. dist. iij. Necessarium. Et
eius processus in carhezisando et exorcis
sando. e. di. c. Ante baptismum. et infra.

Baptismus iohannis non dedit remissio
nem peccatorum. de con. di. iij. Non re
generabant. Aug. in Encheridion.

Baptismus effectus maior est effectu circu
cisionis. quia licet circuncisio auferret ori
ginalem conseruaret a damnatioe. non
tam p se rebat gratia adiutrice. nec itro
ducebat in regnum. extra de baptismo.
ca. Banoies.

Baptismus tollit peccatum originale. in
omne peccatum. Glosa. etia sine p. De
con. di. iij. Per baptismum. Augustin^o

de baptismo paruuloz. c. Paruulo. Au
gustinus in Encheridion. Regenera
te. Aug. de baptismo paruuloz. Infra
Originalis peccati purgator.

Baptismus non requirit penitentia exeri
dem in satisfactione pro peccatis. d. lo
se. di. iij. Sine penitentia. Ambrosi^o sup

eplam ad Romanos. In adultis tñ ne
cessaria est pnia interior. glo. vbi. supra.
Quia sine contritione non remittit pctm
de con. dis. j. Contrario.

Baptismus extinguit cupiditatem. non
vt non sit. sed vt non obsit. de con. dist.
iij. Per baptismum. Non em tollit omnio
legem peccati. sed ipam relinquit super
ratam et sopitam. e. c. Non ex quo. Au
gustinus libro de baptismo paruuloz.

Baptismo christi credunt diabolus bluti
de con. dist. iij. Quando ab Jerosoly
mis.

Baptismo remittuntur paruulis pecca
ta. intunguntur virtutes. et gratia infor
mans quo ad habitum. et si non tunc
quo ad sum. de summa. trinita. et fi. ca.
s. Verum in cle. c.

Baptismus est fundamentum omni sacra
mentoz et ianua. ideo ante ipm nullum
aliud sacramentum no. ref. recipit. extra de
baptismo. c. Veniens. c. De presbytero
non baptisato. c. Veniens. Unde oportet
ret sacros ordines ante receptos postea
iterum recipere. Ibidem. e. c.

Baptismus est triplex. scilicet. fluminis.
flaminis. et sanguis. id est. aque et tritiois

et passionis. de conse. disti. iij. Baptis-
mi vice. et hoc veri. vbi sacramentū nō
contemnit. sed necessitate excludit. Au-
gustinus li. iij. de vñico baptismo.
Baptisare seipm nemo potest. quia inter
baptisantem et baptisatū debet esse disti-
ctio. tamē in necessitate seipz baptisans
si statim decederet: ad celū euolaret. nō
ppter sacramentū baptisati: sed ppter fi-
dem sacramenti. extra de baptismo. ca.
Debitum.
Baptisati a paganis vel iudeis in forma
ecclesie non debēt rebaptisari. de cō. di.
iij. Romanus. c. A quodā. c. Quāuis
Suliesi ab hereticis et scismaticis ba-
ptisati. c. c. Nullus. Augustinus li.
bro de baptismo parulo. c. iij.
Baptismus a quoque collatus. vt. s. p
dest ad salutē. extra de hūm. tri. et h. ca. c.
pmiter. et h. ver. et. rec. licenti in neces-
sitate aiculo fial. de con. dist. iij.
Quō de. Si iur. et seruata su-
it forma ecclesie debēt rebaptisari. co.
Quos a paganis.
Baptisati ab hereticis per man. osi-
tionē firmen. s. q. j. N.
Baptismo sine nō est salus. de con. di. iij.
firmissime. Etia cathecumini bone vi-
te morientes damnabunt. e. c. Cathecu-
minū. Augustinus ad fortunatū. Glosa.
Qui non quesuit baptisari
Baptisare nō debet dyaconus p̄sente p̄s-
bytero sine licentia. sed illis absentibus
in necessitate etiā laicus pōt baptisare.
de conse. dist. iij. Constat. Isido. li. ij. d.
offi. c. xxij. e. c. In necessitate. Similit̄
mulier pōt in necessitate viris abentib.
eo. c. Mulier.
Baptisare pōt religiosi: nō obstant q. p
bibent fieri cōpatres. Nā illud intelli-
gitur de cōpaternitate que contrahit̄ in
scriptōem vbi maior caritas oritur
Blo. xvij. q. ij. Peruenit.
Baptisatus statim moriens illico euolat
de pe. dist. vij. Si quis autem. Augu-
stinus libro de penitentia.
Baptismo saluatus est latro in cruce. nō
martyrio. Nam statim spiritu baptisat̄
euolauit. vbi supra.
Baptismus confert salutem paruulis et
am si offerentes intendat eis solū rpa-

lem salutem conferri. de con. di. iij. Nō
illud. Augustinus ad Bonifacium.
Baptisatis paruulis decedentibz fides p-
dest offerentium eos. e. c. Illud. Augu-
stinus li. iij. de libero arbitrio.
Baptisati statim sunt p̄cipari corpe xpi
licet illud nondū sacramentalr sumpse-
runt. de con. di. ij. Quia passus. dist. iij.
Nulli. Augustin. sermōe de infantibz.
Baptisandis pro paruulis cur alij respō-
dent. e. di. iij. Cum pro paruulis.
Baptisati nō possunt paruuli i yterz ma-
trū. quia non potest renasci qui nondūz
scōm adam natus est. e. c. Qui in matero
nis.
Baptismus non in alio liquore q̄s aq̄ ce-
lebrari potest. extra de baptismo. c. Nō
si apponeres.
Baptismi substantia cōsistit in forma ver-
borum et aq̄. e. c. Non vt.
Baptisatis paruulis nō nocet p̄fidia pa-
rentū. de con. di. iij. Queris.
Baptisari debēt infirmi etiā si p̄ se respō-
dere nō possunt. si nō voluntatē ostende-
runt. similr. Anuti. et debent alij p̄ ipis re-
spondere. de cō. di. iij. Paruuli. c. egro-
tantes. et sequen.
Baptismus si fide recipiēns baptisat. sed re-
missionē peccatorū nō recipit donec ve-
raci cōfessione facta recedat. de con. di.
iij. Ostenditur. Augustinus li. ij. de vñi-
co baptismo. c. Tunc v. lere. Similit̄
qui terroribus vel cruciatibus compul-
sus consentit. vnde talis compellit̄ nō
idem seruare. Qui autē omnimō contra-
dicit et nunq̄s consentit: hic nec sacramē-
tum nec effectum recipit. Similit̄ amē-
tes et dormientes qui ante hoc nunq̄s cō-
senserunt. vnde tales sunt postea rebap-
tisandi. Extra de baptismo. c. Maiores.
res. s. vltimo.
Baptismus debet solum in ecclesia con-
ferri exceptis h̄eris regum et principū
vel si necessitas ad ecclesiam portare p-
hibet. Extra facientes puniantur. Ex-
tra de baptismo capitulo vñico. in Ele-
men.
Baptismi formam per ignorantia in fili-
abus vicians: nihilominus baptisat. de
consecratione distinctione. iij. Retule-
runt.

Baptismū iterans scienter tribus annis
pēteat. quarta & sexta feria et tres qua-
dragimas. de p̄se. di. iij. q̄ bis. Et per-
na eius habet. c. seq̄n. Nec potest ordia-
ri vltimis nisi religione litret. Tunc cū
eo potest dispensari. extra de apost. c. ex
litteraz. Si vero ignorāter: nihilomi-
nō potest sine dispensatiōe ordinari. de
cōse. dist. iij. Qui bis. Nō tamē indiget
pro hoc penitere. Ibidem.

Baptisari debet de cuius baptisatiōe fa-
cta nihil certum p̄stat. nec per h̄ iterari
dicit sacramentū. c. Paruos. & tribus
cap. sequen.

Baptisando eum de cuius baptismo du-
bitat: debet apponi cōditio: dicēdo. Si
si es baptisatus: nō baptiso te. Si vero
non es baptisatus: ego baptiso te. c. ex
tra de baptismo. c. De quibus.

Baptisandus p̄r aspergi aqua si infirmus
sit. & nō refert quātūcūq; modicū aque
eum tangat. de p̄se. dist. iij. Nec quēq;
Baptisans ter mergendo dicēs. In no-
mine patris & filij & spiritus sancti. si non
premittit. Ego baptiso te: nihil facit. ex
tra de baptismo. c. Si quis puerū.

Baptisandus ab vno tm̄ leuet. Si t̄ p̄les
accesserint oēs p̄b̄i: cognatiōem sp̄sali
matrimonij et cōtra h̄c dirimētē.
Et idē est in sp̄sali. Ipsi tm̄ leu-
es in se nō p̄b̄unt aliquā arrinentiaz
de cognatiōe sp̄sali. c. Quāuis. li. vj.

Baptisantis filij carnales si contrabun-
t cōfiliā q̄sā ip̄e baptisauit: matrimonij
dirimūt. de cōuerso. extra de cogna. sp̄s
ali. c. Ex litteris.

Baptisandus iudeis idicū abstinentia q̄dra
gita diez. de conse. di. iij. Ne q̄d absit.
Baptisati i peregrinatioib; nō pmouean-
tur i clerū. q̄z vita eoz icognita est. & pos-
sunt forte esse irregulares. di. xvij. om-
nes. Nec in egritudine baptisatus. di. l.
vij. per totū. Glo. quia p̄m̄it nō p̄e cō-
tritus.

Bartholomeus et Pau-
lus fig-
runt pobiles. glo. extra de p̄ben. c. Ve-
nerabilis.

Bases ecclesie sunt apostoli. de es-
lectione. ca. Fundamenta.
libro. vi.

Beatus ē magis dare q̄ accipere.
ex. de cele. mis. c. Lum.
marthe.

Begardozim et beginarū.
secta condē-
nat & phibet. & octo errores eoz heretis-
ci exp̄munt: & inq̄sitorib; cōmittitur vt
officiū suum exerceat in homines huius
modi: hincq; inuētos. de hereticis. c.
Ad nostrū. in de. Errores eoz vide in-
fra. Exp̄ressi errores. & infra. Fratres

Begardozim statim reprobat condēnat
et phibet. & excoīcantur eū tenentes vel
eis fauētes religiosi. & errores eaz son-
dānt. De religiosis domi. c. de
quibusdā. in de. infra. Excoīnicatio
c. xv. Vide modū beatōne. f. Constitutō

Bellum est q̄d edicto p̄n-
cipis gerit de reb; rep̄-
tendis aut p̄p̄rijs hominū cā. xvij.
q. ij. Justum. In p̄. ethi. sol. Vide
infra. Restituer.

Bellare v̄z sit p̄ceditū. xvij. q. i. p̄ totū
Exp̄ licet in cōs. causis. e. c. Militare
Bello v̄z sit ex fide xp̄iane religio-
is: obtinetq; ofonib;. xvij. q. iij. Si
non ex fidei. Gregorius.

Bellare clericis nō licet. possunt tm̄ alios
ad bella vocare. xvij. q. viij. Quicūq;
Bellare necessitate cogente licet etiā in q̄
dragesima. e. c. Si nulla.

Bello iusto moientib; celoꝝ regnū non
negatur. xvij. q. v. Omniū vestrū. q. viij
c. Omni timoze.

Bella antiquoz fratrum regna sunt spi-
ritualij cōtra pctā. xvij. q. j. Nisi bella.

Bene velle nō sufficit nisi studeat
bene facere. nec satis est bene
facere. nisi id ex bona voluntate p̄cedat
de p̄. xvj. Non satis. Ambrosius li. de
officijs. Glo. Cum adest facultas et in-
stat necessitas. alias sufficit bona volun-
tas vt dist. xlv. Due.

Bene facere nō sufficit. supra
proxime.

Benedictōem solēne sc̄z di-
cere sit no-
men d̄i. exceptis ep̄is nullus facere de-
bet. nisi de sp̄ali priuilegio. De priui. c.
Abbat. libro. vj. Iuncta glosa. p̄. So-
lennem.

Benedicite dicant clerici coniuantes: et lectionē habeant. ac postea gr̄as referāt deo. dist. c. lviij. Qñ autē. c. Pro reuerentia. c. Non liceat.

Benedicens secundas nuptias. infra. suspensus ab offi. et benefi. infra. Nuptias.

Benedictio sponsi et sponse in reuerentia haberi debet. di. xxij. Sponsus.

Benedictio hereticorum maledictio est. f. q. i. Non oportet. Na deus b̄dictionib⁹ eorum maledicit. e. c. Maledicam.

Benedictio aquarū salis quare instituta. de con. di. iij. Aqua. supra. Aqua.

Beneficium ecclesiasticū obtinere idone nō est qñ est clericus. extra de rescrip. c. Cum a deo.

Beneficiū ecclesiasticū non conferri non debet vel promitti nisi recipiat. nō est mortem alteri? delictis. et in licentia nō vacans recipiē. nō one. Mellas et deponat. extra de elec. pben. Qui in vi. or. r̄. c. Nulla. c. Et tenore.

Beneficiū ecclesiasticū nō potest licite sine institutione canonica. extra de reg. iuris. c. Beneficiū. li. vj.

Beneficiorū non sine p̄bende et dignitates ac alia beneficia intelliguntur. Extra d̄ verbo. signi. c. Tua nobis.

Beneficiorū p̄litas p̄hibet. xxj. q. i. p̄ totum require infra. Papa solus. ibi latius.

Beneficiū habens cum cura si aliud euz cura recipit vacat primū. extra de ele. c. Dudum. c. de pben. et digni. c. De multa. infra. Da. a solus.

Beneficia plura vel p̄bende haberi possunt. si non sint cura. vel si de iure vel consuetudine residentia nō requirunt. et si alterū non sufficit. vel si sint beneficia vnita vel connexa. vel p̄trectu. supra hoc ex causa rōnabili facti vel cōsuetudinis simul obtineri possunt. In glo. sa. de rescrip. c. Gratia. li. vi.

Beneficia plura curata vel psonatus aut dignitates aut vnā dignitatē cū beneficiū curato obtinētes cōpellant ab ordinario qñ infra tempus cōpetēs ab eo p̄ficiū ostendant suas dispensationes. qñ si sufficientes fuerint viteri? nō molestent̄ prouiso tamen qñ cura debita impendatur beneficijs. Qñ si sufficiētia dispensa-

tionis dubitet. recurrat ad sedes applica Si verō allegatā dispensatōem infra tempus predictum nō ostendant. pcedat contra eos ac si nullā habeant. nec aliqd illis aliud beneficiū conferat nisi dispensationē ostendant sup h̄ vel p̄orib⁹ renunciēt. Alioqñ collatio irrita est. de offi. or. di. c. Ordinarij. li. vi.

Beneficiū curatū vel dignitatem vi obtinens p̄uatus est iure qñ in illo habebat vel ad illud. Et p̄uatus etia alio curato qñ ante illud hēbat. si fm vi vel iniuste sciēter occupat. de pben. et di. c. Eū q. li. vi. Beneficia p̄a curata vel dignitates que quis habet omnia vacāt p̄ceptōez aliterius filijs. sic vniciū si habuisset vacass̄ de p̄bendis. c. Si plures. in cle.

Beneficia plura curata quādo h̄ri possūt sine dispensatione pape. Infra. Personatum cum cura.

Beneficiorū p̄litas. infra. Dispensatio applica. infra. Concessio sub ea.

Beneficio secūdo cum cura obtento. nō cōtinet p̄mū vacans. p̄diu ex rationabili cā alter fructus secundi percipit. de p̄bē. et dignita. c. Si tibi coeesso. li. vj.

Beneficiū collatū aliud p̄us habenti. infra. Collatio beneficiorū alias.

Beneficiū habens papa nō facit ex causa scia scribit sup alio obtinēd nisi d̄ p̄ori fecerit mentionem. extra de rescrip. c. Postulasti. Et si mentionē faciat nō obtente. nō oportet tñ ep̄um illis obedire: vbi illi sine scādalo non potest p̄udere. extra de pben. c. Cum teneamur.

Beneficiū secundum nullus habeat: nisi primū non sufficiat. e. c. Referente. c. Di lectus filius. et extra de ele. nō resi. c. Cōquerente.

Beneficia plura sine dispensatōe pa. habentes in dispendiū animarū furtum cōmittunt et rapinā. et anime p̄ ipsos sint decepte. e. c. De multa. infra. Papa solus.

Beneficia plura vel dignitates aut ecclesiasticas procliales simul habere districte prohibemus. contrarium facientes: recipiens amittat et largiendi potestare qui concedit p̄tur. Extra de ele. non resi. c. Quia nonnulli.

Beneficiū sufficiens habenti nō p̄t in alio prouideri. nisi primum resignet. de

• preben. et digni. c. Is cui. li. vi.
• Beneficia duo cum cura animarum potest quis
• sine indultu recipere et simul habere. si a
• lias canonice eidem conferant. Sed si
• intelligitur de primis duobus que cum cu
• ra post huiusmodi indultum obtinet. Cum
• autem a papa conceditur beneficium sub hac
• forma. non obstante quod aliud beneficium ha
• beat. per hoc non intelligitur dispensatum
• quod primum secundo possit habere. de p
• ben. et digni. non potest. li. vi.

• Beneficia plura obtinentes. infra. Gratie
• concessa. infra. Papa solus. infra. Igno
• rans sibi collatum.

• Beneficia plura. infra. Ecclesias plures
• extra. Jobanis. xxij. scilicet. Excetabilis
• quorundam. cassat et modificat dispensatio
• super pluralitate beneficiorum.

• Beneficium curatum potest obtinere etiam
• in sacris non constitutus. quibus papa in lit
• tera qua sibi puideri mandat non faciat
• mentionem de defectu ordinis. ita tamen
• quod in proximis statutis temporibus ad or
• dines requisitos se faciat promoueri. de p
• ben. c. Si pro clericis. li. vi.

• Beneficium curatum obtinere non potest cu
• cura vel sine. si tempore date littere non ha
• buerit legitimam etatem. ad hunc modum bene
• ficia. Et si tempore vacationis beneficij eta
• tem legitimam habuerit. nisi papa de hu
• iusmodi defectu mentionem in litteris faciat
• potest tamen talis obtinere vigore dictarum
• litterarum beneficium non curatum. de rescriptis.
• c. Si contra. li. vi.

• Beneficia curata illis non debent conferri quibus
• mandat papa puideri de beneficio
• nisi faciat mentionem de cura animarum. de
• pben. c. Cum in illis. li. vi.

• Beneficia ecclesiastica non sanguis vite de
• bent. viij. q. j. Moyse. c. Applicata. Unde
• prohibent conferri indignis moribus et scia
• ignariis. extra de pben. c. De aue.

• Beneficia ecclesiastica non dantibus. sed me
• lioribus conferant. i. q. iij. Ex multis.

• Beneficia ecclesiastica pauperibus. non
• dimituntur. xvj. q. j. Quamquam. j. q. j.
• Clericos.

• Beneficia possunt clerici homicide vel ir
• regulares cum dispensatione habere. extra de
• cleri. pugna. c. Henricus.

• Beneficia ecclesiastica excoicantur conferri non
• possunt. Conferentes eis scienter debent su
• spendi a collatione beneficiorum. extra de
• cleri. exco. c. Postulasti.

• Beneficium qui prius obtinet debet etiam pri
• us ante alios prebendam habere. de pben. c.
• Cum cui. li. vi.

• Beneficium si episcopus confert absenti licet ille
• hoc ignoret: non potest illud alteri confer
• ri. vel de eo aliud ordinari sine consensu
• prioris. de pben. c. Si tibi. li. vi.

• Beneficium per illi quod primo litteram impetra
• uit ut sibi ibidem puideret de primo vacan
• turo. non obstante si alius post eum silentem
• impetras: prius suam litteram presentet. et in
• canonicis ibidem receptis fuerit. si in lit
• tera decretum fuit appositum. nisi non habilis
• negligentia vel dolus interveniat. de res
• scrip. c. Tibi qui. li. vi. de pben. c. Si
• Beneficia ecclesiastica et dignitates pro quibus
• cum possentur. ut si ipse decesserit vel
• decedat: nequaquam alius eorum vel alicui
• concedatur: donec hoc fuerit finita. si illi
• qui in interest. Glossa. qui ipsum elegerant
• vel ipsi continuerant. petierit se ad de
• fensione litteris admitti. et mittet in eo sta
• tu in quo causa erat. ut lite pendente. c. Si
• hi. li. vi.

• Beneficia lite pendente non conferant. in
• fra. Electorum litigantium. et prime. s.
• Beneficium vacans si collatores ignoran
• tes quod papa alicui in eadem ecclesia canonice
• catum contulerit et de prebenda primo
• vacatura sibi puideri mandauerit: illi si
• alteri proprio motu presertim non tenet col
• latio. de pben. et digni. c. Si postquam. li. vi.
• Beneficium annexum dignitati quando
• posteriori tempore confert. infra. Gratia
• am posterius.

• Beneficium absenti collatum non potest ante
• te dimissum eius alteri conferri. nisi ter
• minus consentit. et non irritatus esset e
• lapsus. Adhuc tamen si prius alteri con
• feratur consentiat non potest alteri confer
• ri. de pben. c. Si tibi. li. vi.

• Beneficium per papam reservatum vel al
• teri collatum: si quis ignorans recipit et
• cognito hoc sine difficultate dimittit: re
• cuperat beneficium priora propter illud dimis
• sionem non. Similiter et officia alij qui
• illius occasione sua dimiserunt. de pben.

• Beneficium per papam reservatum vel al
• teri collatum: si quis ignorans recipit et
• cognito hoc sine difficultate dimittit: re
• cuperat beneficium priora propter illud dimis
• sionem non. Similiter et officia alij qui
• illius occasione sua dimiserunt. de pben.

• Beneficium per papam reservatum vel al
• teri collatum: si quis ignorans recipit et
• cognito hoc sine difficultate dimittit: re
• cuperat beneficium priora propter illud dimis
• sionem non. Similiter et officia alij qui
• illius occasione sua dimiserunt. de pben.

ben. c. Si beneficia. li. vj.
Beneficiū vñ prebenda quā episcop⁹ de
consuetudine in ecclesia obrinet: vacan-
te episcopatu nō cōfert ei cui papa in ea
dem p̄sso vacaturā concessit. c. c. Lij
in ecclesia. li. vj.
Beneficiū si papa vel legatus vni: ror-
dinaris eodē tempore alteri cōferat:
prior erit conditio possidentis. si neu-
ter possideat collatio pape vel legati p̄-
cedit. c. Si a sede. li. vj. glo. p̄. Legati. i.
telligit de legato de latere. Si vero pa-
pa vni r legatus alteri collatio pape p̄-
cedit. gloia. c. verbo. Si a sede
Beneficioꝝ ecclesiasticorū oim̄ plenaria
dispositio pertinet ad papam. Ita q̄
non solum vacante conferre sed et in
vacaturis ius trahere potest. de prebē.
Licet ecclesia. iij. libro. vj.
Beneficia in curia vel ad sedē vacan-
tia solum pape vel alterius collatio ir-
ritū est. c. vñ. s. Si tamen papa ista mē-
sam eadem nō cōfert: poterunt or̄dina-
rii ea conferre per se ipsos tñ vel nos vñ
carlos generalis in l. i. de p̄sso. hoc eis
specialiter committat in absentia eorum.
eo. c. Statutum. iij. libro. vj.
Beneficia curia apud sedē vacante sede
apostolica vacante: si ante de eis non fue-
rit ordinatum possunt. nō obstan. p̄dis-
ctis. c. Licet. r. c. Statutum. ordinarij
libere de eis ordinare. secus in alijs bñ-
ficijs. de p̄bē. r. digni. c. Si aplica. li. vj.
Beneficioꝝ litigantiū in curia vel extra
moꝝientū collatio. j. Vacante beneficio.
Beneficia legati quātumcūq̄ plenarij si-
ne speciali cōmissione cōferre nō possunt
nisi sint cardinales. de offi. lega. c. Dū-
cij. li. vj. Tame cum restrictōe vñ infra
Legati cardinales.
Beneficioꝝ collatio vñ reservatio per le-
gatos. infra. Legati. Nequen.
Bñficia ecclesiastica sine auctoritate dio-
cesani vel eius officialis nō recipiantur
Extra de institū. c. Ex frequentib⁹.
Beneficia recipientes a laicis sine aucto-
ritate episcopi: nisi monit⁹ resignauer-
int. officio r beneficio priuent. extra de
iure pa. c. Relatum. infra. Ecclesias vñ
Beneficiū spectans ad collationem epi-
scopi: vacante sede. non potest capitulū

conferre. potest tamen p̄sentatos a p̄so-
nis instituire. de institutioib⁹. c. Et si. li.
bro. vj. infra. Capitulum potest
Beneficia que includunt in gratia vbi mā-
datur de beneficio ad collationem capi-
tuli spectante alicui p̄videri. infra. Gra-
tia data ad beneficium.
Beneficia quādo episcop⁹ sine capitulo
vel ecōuerto potest conferre. infra. Ca-
pitulum potest.
Beneficioꝝ collatio. infra. Collatio.
Beneficioꝝ p̄visio. infra. P̄visio. infra
concessio. c. bñs. j. Cōcessio sub ea for.
Beneficiū si papa motu p̄prio concedat
infra. Gratia a papa motu.
Beneficiū non habenti si papa mādat
de beneficio p̄videri et interim aliud
consequit: mandatū illud non cogit. de
p̄ben. c. Si pauper. li. vj.
Beneficia rarōne p̄mutatōnis resignata
collatori: nō includunt si alicui cōcedi-
tur per papā p̄mo inibi vacatura. de res-
rū p̄muta. c. vñ. c. l. vj. Glofa. Idē in
telligit de alijs gratijs. Idem. eo. in cle-
c. Uno.
Beneficiū religionē intrantis. infra. Re-
ligionem ingredientis.
Beneficiū sine p̄bēda affecta non ē so-
lo mandato alicui p̄videat nisi in li-
teris esset decretum ut executor in vñ
asset r inter dixisset: maxime cum de-
to vel rarōne mandati iam facta esset re-
ceptio ad canonicatū. d. concessi. p̄ben-
ca. Si soli. li. vj. iuncta gl. d. p̄muta.
Beneficia apud sedē siue in curia vacan-
tia: intelligunt ea que legati sedis: aut q̄
cūq̄ ad curiam venientes vel inde rece-
dentes obrinet si in loco curie vicino vñ
in curia moriunt. Et locus vicinus in-
telligit qui non vltra duas dietas lega-
les distat. glofa. xx. miliaria p̄ dieta. Si
militer beneficia curialiū pape r curiaz
pape sequentiū in itinere vel loco vñ de
curia transferentium quantūcuq̄
locus distat a curia vbi sic sequentes mo-
riantur: dicunt in curia vacantia. vñ ha-
betur de prebē. c. Presenti. li. vj.
Beneficiū vñ capis quod expectans petit
vel recipit ab executeore: illud intelligit
acceptasse. de concess. p̄ben. c. vñ. c. s. se-
cus. in clemen.

Beneficia vacatura nulli p[ro]mitti possunt
et si p[ro]mittunt p[ro]missio n[on] tenet nec ob-
ligat. extra de concess. p[re]ben. ca. Quamvis
lecta.

Beneficiu[m] reperere. vbi. qu[an]do. et quom[od]o
modo p[ot]est quis quod resignauit. r. vii. q.
ii. c. j. Juncta glosa.

Beneficiu[m] collatio post sex m[en]ses irrita e[st].
extra de suppl[em]. c. Licet. r. ca. Dillectio.

Et si cap[itu]l[u]m conferre negligat: ep[iscop]us co[n]-
ferat. Si ep[iscop]us negligat q[uo]d sue col-
lationi pertinet conferre: tunc archiepi-
scopus conferat. Extra. c. c. Nulla. c. ex-
tenore. c. Qui vinoz. r. c. de donatiõib[us].

Beneficiu[m] viuente clerico potest conferri
collegio. extra de restitu. c. L[u]m venisset.

Beneficiu[m] resignatio in man[us] laici n[on] va-
let. r. si denuo de man[us] laici recipiat: eo-
dem spoliatur. extra de renun. c. Q[uo]d i[n] du.

Beneficiu[m] aliud consequens q[uam] gratia ex
peccatum: g[ra]t[ia] renūciat. j. Bre renūciat

Beneficiu[m] curatum h[ab]ens si non pro-
mouet ad sacerdotiu[m]. infra. Parrochia-
lis ecclesia nulli. r. talis est suspensus. in-
fra. Suspensus a beneficio.

Beneficiu[m] si concedit alicui tali condi-
tione vt post mortem q[ui] nominati suc-
cedant: irrita est conditio. Extra de pa-
r. r. c. Accepimus.

Beneficiu[m] conferens n[on] p[ro]sumat suo
vniuersalem p[ro]uentionu[m] retinere. et si ex
donatione consequi v[er]o p[ro]uentus percipiat:
simonia est. extra vt eccl[esi]astica bene-
fici. c. In nouum.

Beneficia incorporare vel grauare pen-
sionibus. infra. Ep[iscop]i possunt.

Beneficiorum r. fructu[um] sequestratio. in-
fra. Sequestratio.

Beneficiu[m] intelligit maius et minus. de
causa posse. c. Causa b[en]eficioru[m]. in cle.

Beneficialis causa per appellatores deuo-
luta ad papam: q[uo]d p[er] vtraq[ue] p[ar]tes. Ibidem
Beneficio nemo debet decipi. s[ed] iuuari.
extra de comodato. c. vnico.

Beneficiu[m] indultu[m] a iure n[on] est alicui au-
ferendum. c. c. Indultum.

Beneficiu[m] p[ro]cessum a principe decet es-
se mansuru[m]. de reg. iur. c. Decet. li. vi.
Beneficia eccl[esi]astica quomodo obeat di-
spensari. di. lxxix. per totum.

Benepiacitum cuiu[m] sibi
extinguit p[er]
mortem. ideo quicquid sup[er] eo fuerit co[n]-
sum expirat. de rescri. c. Si g[ra]t[ia] li. vi.

Bigamus nudatus est omni p[ri]uilegio clericali: et
foro seculari astrictus. nec valet co[n]suetu-
do i[n] co[n]trariu[m]. de bigamis. c. vnico. li. vi.

Bigamus p[ro]hibet deferre tonsuram cl[er]ica-
lem vel habitum sub anathemate. Ibidem

Bigamus est qui duxit viduam vel aliam co[n]-
iugatam aut secundam uxorem. ar. extra de
bigamis. c. j. c. Bigamus. infra. Irregu-
laritas.

Bigamus est qui ante baptismu[m] vna h[ab]uit
et post baptismu[m] alia. di. r. vi. c. vna

Bigamus ab ordinandis p[ro]hibet: non p[ro]p[ter] pec-
catum: sed p[ro]p[ter] defectum sacramen-
ti. dist. r. vi. c. Accepimus.

Bigamus si ordinatus in ignora[n]tia ma-
tris deponatur: tunc licet in eadem ordina-
tus fuerit potestatem ordinandi. di. l. ex p[ar]te

Bigamus si ordinatus in ignora[n]tia ma-
tris deponatur: tunc licet in eadem ordina-
tus fuerit potestatem ordinandi. di. l. ex p[ar]te

Bigamus si ordinatus in ignora[n]tia ma-
tris deponatur: tunc licet in eadem ordina-
tus fuerit potestatem ordinandi. di. l. ex p[ar]te

Bigamus si ordinatus in ignora[n]tia ma-
tris deponatur: tunc licet in eadem ordina-
tus fuerit potestatem ordinandi. di. l. ex p[ar]te

Bigamus si ordinatus in ignora[n]tia ma-
tris deponatur: tunc licet in eadem ordina-
tus fuerit potestatem ordinandi. di. l. ex p[ar]te

Bigamus si ordinatus in ignora[n]tia ma-
tris deponatur: tunc licet in eadem ordina-
tus fuerit potestatem ordinandi. di. l. ex p[ar]te

Bigamus si ordinatus in ignora[n]tia ma-
tris deponatur: tunc licet in eadem ordina-
tus fuerit potestatem ordinandi. di. l. ex p[ar]te

Bigamus si ordinatus in ignora[n]tia ma-
tris deponatur: tunc licet in eadem ordina-
tus fuerit potestatem ordinandi. di. l. ex p[ar]te

Bigamus si ordinatus in ignora[n]tia ma-
tris deponatur: tunc licet in eadem ordina-
tus fuerit potestatem ordinandi. di. l. ex p[ar]te

Bigamus si ordinatus in ignora[n]tia ma-
tris deponatur: tunc licet in eadem ordina-
tus fuerit potestatem ordinandi. di. l. ex p[ar]te

Bigamus si ordinatus in ignora[n]tia ma-
tris deponatur: tunc licet in eadem ordina-
tus fuerit potestatem ordinandi. di. l. ex p[ar]te

Bigamus si ordinatus in ignora[n]tia ma-
tris deponatur: tunc licet in eadem ordina-
tus fuerit potestatem ordinandi. di. l. ex p[ar]te

Bigamus si ordinatus in ignora[n]tia ma-
tris deponatur: tunc licet in eadem ordina-
tus fuerit potestatem ordinandi. di. l. ex p[ar]te

Bigamus si ordinatus in ignora[n]tia ma-
tris deponatur: tunc licet in eadem ordina-
tus fuerit potestatem ordinandi. di. l. ex p[ar]te

Bigamus si ordinatus in ignora[n]tia ma-
tris deponatur: tunc licet in eadem ordina-
tus fuerit potestatem ordinandi. di. l. ex p[ar]te

Bigamus si ordinatus in ignora[n]tia ma-
tris deponatur: tunc licet in eadem ordina-
tus fuerit potestatem ordinandi. di. l. ex p[ar]te

Bigamus si ordinatus in ignora[n]tia ma-
tris deponatur: tunc licet in eadem ordina-
tus fuerit potestatem ordinandi. di. l. ex p[ar]te

Bigamus si ordinatus in ignora[n]tia ma-
tris deponatur: tunc licet in eadem ordina-
tus fuerit potestatem ordinandi. di. l. ex p[ar]te

celebretur pre foris eccie stet in publico.
z ultimo dominico palliu z calciamentu
ta no habeat ligatus corrigia circa col
lu z septē pcedentiū. vi. ferijs ieiunet in
pane z aqua. z tres vel duos vel unum
pauperes si poterit eis de die reficiat
Quod si renuerit epali coereat potesta
te. extra de cleri. maledic. c. Statuitur

Bona fides p̄scribitur fm cano
nes necessaria est siue de re
spirituali siue civili. extra de p̄scrip. c.
Uigilanti. c. Quoniam. z suffic bona fi
des ubi ius omne vel p̄sumptio nō ē
p̄tra p̄scribentē. c. ti. c. Ep̄m. li. v.

Bona fides p̄tina requirit in p̄scribē
te. extra de p̄scrip. Quoniam omne.

Bona fides d̄tudo inquis credit tra
dentē esse d̄tū vel d̄tū eius distrabendi lz
erret in factō. z hoc sem̄ p̄tuit: nisi p̄
beur contrariū. extra de rescrip.
ca. S. diligē. ver. Bona fides. In
m. quando p̄sumitur contrarium.

Bona fides quādo non sufficit ad p̄scri
p̄tionem. infra. P̄scriptōem a. legans

Bonifacius octauus se no
uā p̄pilationez

decretaliū in p̄bemio libri. vi.

Bona mulieris vir alienare nō pot. Ex
tra de p̄suetudine. c. Ex p̄te. vide glosā

Boni nō sunt deserendi p̄pter malos: sed
mali p̄pter bonos sunt tollerādi. xxij. q.
iij. Quā magnū. Aug. ad Vincentiū.

Bonis nō iudicant mala alioz si nō cō
sentiant z nō gradu redarguāt. Si
quis a catholica. Aug. s. Donatistas.

Bonus nullus est ignitus. n̄mē nolētes
sunt ad bonū compellendi: vt fiant bo
ni volentes. z licet coacta seruicia n̄ pla
ceant deo. tamē p̄ consuetudinā sunt yo
luntaria. z sic placebunt. xxij. q. i. U
des. z s. vlti. Aug. in ep̄ta ad Vincēti.

Bona voluntas non sufficit: nec sine ea
opus expedit. dist. xxxvi. Non satis. s.
Bene velle.

Bonū mediocre nō est meliori p̄ferendū:
sicut ieiuniū indiscretū sanitati mentis.

de conse. di. v. Non mediocre. Jeron.
Bonarū mentiū est ibi culpa cognosces
re ubi culpa non est. di. v. Ad eius.

Bonum incassum agitur si ante vite tmi
nuz deserat. quia frustra velocitē currit q̄

p̄ius ad metas venerit deficit. de pe.
dist. ii. Incassum. Gregori. in moralibz.

Bona opera. infra. Opera.

Bonum malum et terribus iucez ac ecō
uerso dicens asserendo peccat mortalit̄

xx. q. iij. Si quis dixerit. c. Si quis bo
minem. Junctra glosa. Jeronym. in epi
stolā ad philemonē. e. c. ve yobis. iucta
glosa.

Bona temporalia sunt ecclesie miraculo
se a domino prouisa in auxilium sp̄ualis

incrementi. de ele. c. fundamenta. s. Ne
autem. libro sexto.

Bonis ecclesie non sustententur quibz p̄
p̄tia q̄ sibi retinent sufficiunt. j. q. ij. Cle
ricos. c. Pastor. ca. Si quis. Imo tales

bona ecclesie z pauperz recipientes sacri
legium cōmittunt. xv. q. s. Quoniam. Je
ronymus Damaso ep̄scopo. infra. eccie

Boni omnia que agunt faciunt in cōspe
ctu dei. Vali autem inde fugiunt et ex
eunt. Et qui illico conuertūt dicunt in

conspectu dei peccasse. eo q̄ nō dum in
de exiuerunt. ps. Valum coram te fe
ci. de pe. dist. j. c. Penitentia. s. s. d̄c̄qz

Bonis cur aduersa contingunt. ita. ma
gis dum.

Bonum conueniē p̄ferri debet bono fa
uato. ij. q. i. Socias.

Bonum nullum est nisi voluntarium. xx
q. iij. P̄sens. s. Statut.

Bonum nullum manet ir̄cōmmeratum.
de pe. dist. ij. P̄ium.

Bonis ecclesie laudabiliter sustentantur
qui bona sua ecclesie z pauperibus dōa
runt: vel qui pauperes bone vite susten
tant vt domnio deseruiant. j. q. ij. Sa
cerdos. c. Si quis propter.

Bona ecclesie sunt bona pauperū. xij. q. s
ca. vltimo. xv. q. s. Quoniam quicquid
xxij. q. vij. Quoniam.

Bona ecclesie sūt hereditas christi. xxij.
q. vij. Quoniam. q. vij. Lōuenior. Ambro.

Bona ecclesie z vasa ministerij debent in
redemptōem captiuoz expendi. xij. q. ij
Sacrorum. c. Sicut omnino. Ac lu
stentatōem peregrinoz z pauperum. s.
Aurum. e. c. Apostolicos. z. c. Aurū hz

Bona ecclesie non debēt alienari vel au
ferri. xij. q. ij. per totum.

Bona ecclesie auferens: homicida est. co

dem. c. Qui abstulerit rapiens violenter
vel detinens: sacrilegus est. 7 excoicet.
xviij. q. iij. per totum. nisi restituat. xij. q.
ij. Quicumq.

Bona ecclesie vt comunia non vt ppria
sunt retinenda. xij. q. i. Res ecclesie. vñ
epi hñt ea dispesare n̄ dilapidare aliena
re. vel vsurpare. l. q. ij. per totum.

Bona eccleie non dent pgnatis. xij. que. j.
Epua. c. Episcopi.

Bona ecclesie donata reuocare non licet
xviij. q. iij. Et. q. iij. per totum.

Bona ecclesie auferentium penitētia. xij.
que. ij. De viro.

Bona ecclesie vtz 7 quomō plati possunt
reperere. xvi. q. v. q. vi. per totum.

Bona ecclesie que episcopi vl clerici acq̄
runt ratione ecclesie qui aīe nihil habue
runt: sunt ecclesie. nec possunt ea aliena
re. xij. q. ij. Res in episcopatu. Nec poss
sunt ea alicui post mortem relinquere.

extra de peculio. c. Si quis sane. nec te
stari de eis possunt. extra de testa. c. quo
rundam. possunt tamen intuitu elemoꝝ

syne de bonis ecclesie mobilibz aliquid
dare vel pro seruicijs. co. c. Ad hec. Sz
de bonis paternis vel intuitu psonę aut

industria vel labore acq̄s possunt pro
arbitrio disponere. l. q. iij. per totum.

Itē testamenta extra de testa. c. Quia
nos. c. Relatum. Que autē de suis eccle
sie bonis mētis acq̄sunt: p rata vtri
usq; precij dūdenda sunt inter eccliaz

7 heredes. xij. q. iij. per totum.

Bona immobilia sine iura ecclesiarū lai
cis subijcētes sine consensu capituli 7
licentia pape: recognoscēdo se illa ab ip
sis tanq; superioribz tenere vel eos per
petuo statuentes patronos aut aduoca
tos ecclesiarū vel bonozum ipsorūz vel

ad longum tempus: factuz inuālidum est
et p̄scribendi causam nō parat. Sed 7 p̄
lati hoc facientes sunt suspēsi ab officio
et administratōne. Clerici hoc scientes

et non denunciātes sunt suspēsi a per
ceptione beneficiorū que non obtinēt in
ecclesia sibi granata triennio. Laici ve
ro ad huiusmodi submissioes compellē
tes sunt excoicati: nisi moniti restituerit

Qsi huiusmodi cōtractus de cōsensu 7
licentia p̄dictis fiant: laici nihil sibi oca
sione huiusmodi contractus vsurpēt
nisi quantū ex natura cōtractus pacti vl
legis adhibere eis pmittit. Alioquin nisi
si restituerint moniti excoicati sūt. 7 terz
re eorū possunt interdici. per hoc tamen
nō phibent bona ecclesie in empbiticoz
sim concedi vel alienari in casibz et forz
p̄a a iure pmittis. d̄ rebz ec. nō alienā. c.
Hultissimis. §. Laici. li. vi.

Bona predialia p̄sbyter nihil prius ha
bens que acquirat post adeptionē ecclesie
sic ad ecclesiam pertingent. Extra de pes
culio cleri. c. Inuestigandum. 7 sup hoc
scripturā faciunt. 7 res sic acq̄sitas eccle
sie relinquunt. e. c. P̄sbyter.

Bonum op̄as sine charitate non est las
tub. e. j. Corinth. xij. Qui tradiderit cor
pus meum. 7c. Non sinit valere ad obti
nendum regnum celozum. de peni. dist.
iij. Si quis. §. j. Infra Opera.

Bona operatio requirit. Et infra. Factuz
vt bene. infra. Faciens bonum.

Bona vacantis ecclesie vsurpantes: In
tra. Vacantis ecclesie.

Bonis temporalibz p̄uati nec nudico
teiderit nec inermes inimicis nos oppo
nere debemus. de resti. spolia. c. frequis
libro sexto.

Bonū nisi fiet non sufficit abstinere a ma
lo. de peni. c. Lupientes. §. Et quia. In
clemen.

Bosoz interpretatur carnis siue
in tribulatione positus. 7 si
gnificat carnis concupiscētis. ij. q. vij.
Secuti. Beda in secunda epistolam
beati Petri.

Bulle iouis catus. infra. Excoimu
nicati.

Bones triturrantes sunt predica
tores. 7 illi debent susten
tari ab auditōribz. Nam ipsi spiritua
lia semināt 7c. xij. q. j. Ecclesias. §. his
ita.

Alceatus est vno
pede p̄
dicatoz qui suum cōmodū
solum querens alijs nō pro
ficat. q̄n. scilicet fratris defū
cti. d̄ est christi semen non curat suscita
re. qui vero sibi et ecclesie proficit h̄ vto
rem defuncti ducens: vtroq; pede calce